

doorstroomagenda beroepsonderwijs

In maart 2001 heeft de commissie Boekhoud de 'Doorstroomagenda beroepsonderwijs' aangeboden aan de minister van OCenW, Hermans. De commissie – bestaande uit drie leden (op persoonlijke titel) vanuit het veld – Piet Boekhoud, Peter Bunnik en Lein Labruyère - ondersteund vanuit het Cinop en het departement – is er in geslaagd in korte tijd een breed gedragen advies te ontwikkelen.

Kern van het advies is om meer leerlingen beter op te leiden binnen de beroepskolom (kwalificatiewinst). Niet door het stelsel van beroepsonderwijs ter discussie te stellen. En evenmin door allerhande bovenschoolse structuren in het leven te roepen. Maar door de loopbaan van de leerling centraal te stellen. Kwalificatiewinst staat voor een hoger intern rendement; een optelsom van meer diploma's respectievelijk certificaten, een kortere verblijfsduur van de gediplomeerde uitstroom per opleiding en een toegenomen doorstroom naar de vervolgopleidingen.

publicatie in steekwoorden

Doorstroom- agenda beroeps- onderwijs

Advies commissie Boekhoud

Overzicht van publicaties in deze reeks

Doorstroomagenda beroepsonderwijs – Commissie Boekhoud, maart 2001

De doorstroomagenda in de praktijk (addendum doorstroomagenda) – Commissie Boekhoud, april 2001

Naar een stevig fundament voor de kennissamenleving – Stuurgroep Impuls Beroepsonderwijs en Scholing (SIBS), maart 2001

Beroepsonderwijs loont, de 'Beroepsbrief' – OCenW, juli 2001

Van binnen naar buiten; de innovatie van het beroepsonderwijs in een hogere versnelling. Middellange termijnverkenning beroepsonderwijs – OCenW, april 2002

Monitor impulsregeling beroepsonderwijs 2001 (samenvatting tussenrapportage) – Cinop, mei 2002

publicatieoverzicht

beroepskolom

beroepskolom

Publicatie van het
Ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen

productie
directie Voorlichting,
Leo Wijnhoven

vormgeving
Raster grafisch ontwerpers, Delft

druk
Drukkerij Zuidam & Zonen B.V., Woerden

uitgave
juli 2002

OCenW 32.123 / 2.500 / 08BK2002B050

Prijs € 3,50

Exemplaren van deze publicatie zijn telefonisch te bestellen bij Postbus 51-Infolijn, onder vermelding van het ISB-nummer.

Postbus 51-Infolijn
Telefoon (0800) 8051 (*gratis*),
elke werkdag van 9.00 - 21.00 uur of
via internet onder www.postbus51.nl
[kies brochures] (*dit is uitsluitend bedoeld voor bestellingen*)

ISBN 90 5910 269 X

Deze publicatie staat ook op internet onder: www.minocw.nl/beroepskolom

 Nederland gaat digitaal.

Uitgegeven door: Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
Publicatie van: Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen of
CINOP of commissie Boekhoud

Doorstroomagenda beroepsonderwijs

Advies commissie Boekhoud

Maart 2001

Samenvatting

Meer leerlingen, deelnemers en studenten beter initieel opleiden via de weg vmbo-mbo-hbo: dat is de boodschap van deze doorstroomagenda. Een ambitieuze boodschap wanneer we de zeer heterogene, multicultureler wordende populatie deelnemers in oenschouw nemen. Kwalificatiewinst zit hem in de optelsom van verbeterd rendement en vergrote doorstroom. Hoe bereiken we dit?

Niet door het stelsel van beroepsonderwijs ter discussie te stellen; integendeel. En evenmin door allerhande bovenschoolse structuren in het leven te roepen. Maar door de loopbaan van deelnemers centraal te stellen. En een optimale (school)loopbaanontwikkeling en -begeleiding vorm te geven. Dat brengt dynamiek in het stelsel ten gunste van deelnemers en samenleving. De middelenmix die we daarvoor moeten inzetten omvat verschillende punten. De vormgeving van de loopbaanbegeleiding zelf. Een voor het beroepsonderwijs geëigende pedagogisch-didactische benadering die deelnemers bindt en boeit. Een intensive bevordering van de verticale samenwerking tussen scholen voor beroepsonderwijs. En een samenwerking met het bedrijfsleven.

Materieel vraagt zo'n idee om extra langdurige investeringen vanuit een stimulerende en faciliterende overheid. Vooral investering in aandacht voor de loopbaan van de deelnemer. En om boter bij de vis voor die aandacht. Waarom? Omdat elke stap in het behalen van meer kwalificatiewinst meer inspanning zal vergen.

Kortom: een agenda, die vraagt om nadere uitwerking door de gezamenlijke onderwijsinstellingen. Een uitwerking op grond van concrete afspraken en na te streven doelen, waaraan scholen zich committeren. Om commitment op landelijk en regionaal niveau.

Inleiding

Vernieuwend en op de toekomst gericht. Dit is wat het beroepsonderwijs in Nederland moet zijn. Zowel vanuit economische als emancipatorische motieven. De Europese Raad van Ministers in Lissabon heeft dit in het voorjaar van 2000 uitdrukkelijk aan de orde gesteld.

Om dit te bereiken is de Stuurgroep Impuls Beroepsonderwijs en Scholing opgericht. Deze stuurgroep formuleert aanbevelingen om het beroepsonderwijs en scholing van werkenden en werkzoekenden te versterken. Overheden, sociale partners en onderwijsinstellingen hebben hierbij een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid.

Deze doorstroomagenda richt zich op de dynamisering van het initieel beroepsonderwijs. Gericht op een goede doorstroom in de loopbaan. Het doel is om meer leerlingen, deelnemers en studenten beter initieel op te leiden via de weg vmbo-mbo-hbo. Een ambitieus doel wanneer we de zeer heterogene, multicultureler wordende populatie deelnemers in ogen-schouw nemen. In paragraaf 1 beschrijven we de achtergrond van deze doorstroomagenda. In paragraaf 2 gaan we in op de noodzaak voor een agenda en paragraaf 3 beschrijft de kernvragen.

Uiteindelijk willen we kwalificatiewinst bereiken. Door verbeterd rendement en een vergrote doorstroom. Hiervoor stellen we de loopbaan van deelnemers centraal. En we geven een optimale (school)loopbaanontwikkeling en -begeleiding vorm. Dat brengt dynamiek in het stelsel ten gunste van deelnemers en samenleving. In paragraaf 4 gaan we hier nader op in.

De middelenmix die we moeten inzetten voor een optimale loopbaanontwikkeling en -begeleiding omvat verschillende punten. Waaronder de vormgeving van de loopbaanbegeleiding zelf. Die bestaat uit een voor het beroepsonderwijs geëigende pedagogisch-didactische benadering die deelnemers bindt en boeit. Daarnaast is een intensieve bevordering van de verticale samenwerking tussen scholen voor beroepsonderwijs belangrijk als ook een gestructureerde samenwerking met het bedrijfsleven. In paragraaf 5 beschrijven we de thema's die hiermee samenhangen.

Dit alles vraagt om extra langdurige investeringen vanuit een stimulerende en faciliterende overheid. Vooral investering in aandacht voor de loopbaan van de deelnemer is gewenst. En om boter bij de vis voor die aandacht. Waarom? Omdat elke stap in het behalen van meer kwalificatiewinst meer inspanning zal vergen. In paragraaf 6 en 7 omschrijven we de noodzaak en financiering van een stimuleringsprogramma.

1. Een doorstroomagenda

Een groot deel van de jeugdige generatie volgt een vorm van beroepsonderwijs. Daarnaast ontwikkelt de samenleving zich in de richting van een dienstverlenende, kennisintensieve en technologische samenleving. Zo'n samenleving vraagt een hoog opgeleide bevolking. Naast initieel beroepsonderwijs is daarom voortdurende scholing en levenslang leren tijdens de (beroeps)loopbaan onmisbaar. Het verder opleiden van brede lagen van de bevolking (jongeren en volwassenen) is aan de ene kant noodzakelijk voor de kenniseconomie. Aan de andere kant is het een voorwaarde voor behoud en bevordering van sociale samenhang in de samenleving. Een samenleving die steeds gedifferentieerder en multicultureler van karakter wordt.

Dit streven komt op verschillende manieren in het onderwijs- en scholingsbeleid tot uitdrukking. Denk aan het terugdringen van voortijdige schooluitval. Het ontwikkelen en benutten van verborgen talent bij nu nog achterblijvende groepen. Het streven naar een beroepsgerichte startkwalificatie (mbo-niveau 2) voor iedereen, hoe moeilijk te realiseren ook. Hoger (beroeps)onderwijs voor velen. En employability en scholingsrecht door middel van wederkerend leren.

Beroepsonderwijskolom

Tegen deze achtergrond kunt u deze 'doorstroomagenda beroepsonderwijs' plaatsen. De agenda zet het begrip 'beroepsonderwijskolom' op de voorgrond. Dit wil zeggen: vmbo-mbo-hbo als een gelijkwaardige doorstroomroute ten opzichte van andere routes. De vmbo-mbo-hbo-route moet een eigen beroepsgerichte, pedagogisch-didactische benadering ontwikkelen. De praktijk en de toepassing van kennis is hierbij belangrijk.

2. De noodzaak van een doorstroomagenda

De doorstroomagenda hangt samen met maatschappelijk-emancipatorische en sociaal-economische overwegingen. Deze zetten we hieronder op een rij.

Sociaal-economische overwegingen

De economie richt zich steeds meer op kennis en dienstverlening. Die kennis-economie vraagt niet alleen om een startkwalificatie voor een zo groot mogelijke groep mensen, maar ook dat velen van elke leeftijdsgeneratie een kwalificatie behaalt op primair hoger (onderwijs)niveau (bachelors). Dit is nodig om de gevolgen van de toenemende tekorten aan hoger geschoolden op te vangen. In de nabije toekomst verwachten we ook tekorten op middelbaar niveau. Deze moeten worden opgevangen door meer mbo-gediplomeerden op niveau 3 en 4.

Ook kwalitatief worden steeds hogere eisen gesteld aan (toekomstige) beroepsbeoefenaren. Door blijvende veranderingen op de arbeidsmarkt en in beroepspraktijken. Daarnaast veroudert kennis snel. Dat maakt het onmisbaar om te blijven investeren in 'blijblijven'.

Meer en beter opleiden in vmbo-mbo-hbo-route

Het is dus nodig het kennispeil van de gehele bevolking te verhogen. Dit legt met name druk op het initiële beroepsonderwijs en op de scholing en 'upgrading' van werkenden. Veel meer dan op het algemeen vormend onderwijs, omdat via de route avo-hoger onderwijs niet tot nauwelijks winst is te boeken. Het merendeel – meer dan negentig procent – van gediplomeerde schoolverlaters havo/vwo vervolgt de onderwijsloopbaan namelijk al in het hoger onderwijs.

Dat betekent dat de doorstroming vmbo-mbo, de versterking van en interne doorstroom binnen het mbo, de doorstroom mbo-hbo en de upgrading van werkende en werkzoekende volwassenen naar naastliggende hogere niveaus de domeinen zijn waarop een 'doorstroomagenda onderwijs' zich moet richten. 'Meer' en 'beter' opleiden in de kolom vmbo-mbo-hbo.

Maatschappelijk-emancipatorische overwegingen

Vanuit maatschappelijk-emancipatorische overwegingen is het van belang om te investeren in de verhoging van het kennispeil van nu nog achterblijvende groepen. Groepen die binnen het voortgezet onderwijs vaak het vmbo bezoeken. Daar is het 'verborgen talent' in de samenleving te vinden. Onder allochtonen en de minder kansrijke groepen.

Het is ondenkbaar dat geen kwalificatiewinst valt te realiseren bij meer dan de helft van de jeugdige generatie die nu het vmbo bezoekt. Het is belangrijk om aan de emancipatie van deze groepen te werken. Dit vraagt

om ontwikkelingsgericht en op individuen toegespitst onderwijs, waarin een beroep wordt gedaan op de ontwikkeling van hoofd, hand en hart.

3. Kernvragen voor een doorstroomagenda

Beroepsonderwijs richt zich op aantrekkelijk, uitdagend, passend en arbeids(markt)relevant onderwijs. Onderwijs dat rekening moet houden met de toenemende differentiatie aan mogelijkheden, talenten en belangstelling van deelnemers. Het is belangrijk deze mogelijkheden en talenten te ontwikkelen. Hierbij is de individuele en maatschappelijke ontplooiing van deelnemers onmisbaar. Ook vraagt dit een soepele overgang naar en voorbereiding op een beroep en een leven lang (werkend) leren. Dat betekent dat de loopbaan van de deelnemers centraal staat wanneer je naar de vormgeving van het beroepsonderwijs kijkt.

Je kunt je hierbij voor de ‘doorstroomagenda beroepsonderwijs’ drie met elkaar samenhangende vragen stellen:

1. Hoe kan ieders talent geïdentificeerd en zo optimaal mogelijk ontwikkeld en benut worden met initieel beroepsonderwijs?

Deze vraag kijkt naar de loopbaanoriëntatie en verbetering van het interne rendement van de verschillende vormen van beroepsonderwijs. Daarnaast is een vergrote doorstroming voor alle deelnemers die dat kunnen en/of willen van belang.

Op beide punten is nog veel te winnen. Deze winst noemen we ‘kwalificatiewinst’: de optelsom van verbeterd intern rendement en vergrote doorstroom.

2. Hoe kan het beroepsonderwijs in nauwe samenwerking met het regionale en sectorale bedrijfsleven komen tot uitnodigend, aantrekkelijk beroepsonderwijs in krachtige leeromgevingen?

Deze vraag zet het ‘binden en boeien’ van de deelnemer aan leeromgevingen binnen en buiten de school in het middelpunt van de belangstelling.

3. Hoe kan een loopbaan voor een deelnemer zo ononderbroken mogelijk verlopen binnen het beroepsonderwijs?

Deze vraag verwijst opnieuw naar de loopbaan van de deelnemer. Het beroepsonderwijs is een middel. Een middel dat geen abrupte overgangen moet hebben tussen onder meer vmbo en mbo én mbo en hbo. Maar gekenmerkt moet worden door flexibele overgangsp periodes waarbij de horizontale onderdelen van de beroepsopleidingenkolom meer op elkaar betrokken zijn. Denken in maatwerk voor een heterogene populatie (potentiële) deelnemers en het naar voren schuiven van geïntegreerde, longitudinale doorleermogelijkheden gaan hier hand in hand.

De antwoorden op deze vragen moeten we vinden in de gemeenschappelijke kanten van het beroepsonderwijs. Hiervoor moet het beroepsonderwijs de volgende kenmerken hebben:

- een ontwikkelingsgerichte benadering. Door mogelijke loopbanen voorop te plaatsen. Dat vraagt om differentiatie en maatwerk. Ook binnen de scholing van werkenden en werkzoekenden;
- een beroepspedagogische en -didactische benadering. Met leermogelijkheden binnen en buiten de school. Hierin worden aantrekkelijke leeromgevingen die uitnodigen tot leren vormgegeven;
- flexibiliteit. Door zich pro-actief te richten op een veranderende arbeidsomgeving;
- een goede en intensieve relatie met het bedrijfsleven op alle niveaus. Waar public-private-partnerships deel van kunnen uitmaken.

Bovengenoemde kenmerken verbeteren het beroepsonderwijs, omdat het een aantrekkelijke leerroute is naast leerroutes in het avo. Het is als een tweede 'koninklijke weg'.

4. Rendement en doorstroming: naar kwalificatiewinst

Kwalificatiewinst als de optelsom van een verbeterd intern rendement en een toegenomen doorstroming naar vervolgopleidingen. Waar halen we dit binnen de beroepsopleidingenkolom?

Kwalificatiewinst kan vooral gehaald worden uit de volgende punten:

- a. ongediplomeerde uitstroom terugdringen in alle horizontale delen van de beroepsopleidingenkolom: in vmbo, mbo en hbo;
- b. de aansluiting verbeteren tussen de diverse leerwegen in het vmbo en het secundair beroepsonderwijs. De doorstroom verhogen door meer hybride overgangen te creëren. En binnen het vmbo door een procentuele toename van leerlingen in de kaderberoepsgerichte en gemengde leerweg;
- c. door te stimuleren dat mbo-niveau 2 gediplomeerden een (veelal beroepsbegeleidende) leerweg gaan volgen op niveau 3;
- d. door doorstroming te optimaliseren van mbo-gediplomeerden op niveau 4 en waar mogelijk 3 naar het hbo, onder meer via duale trajecten in het hbo;
- e. door havo-3 leerlingen (met een overgangsbewijs) in de gelegenheid te stellen om een bewuste keuze te maken voor hetzij het vervolgen van de avo-route, hetzij een gelijkwaardige route in het beroepsonderwijs;
- f. via het terugdringen van het volgen van de havo-mbo-hbo-route door gediplomeerde havisten voor wie dit een omweg is;
- g. een arbeids(markt)relevant 'tussenmoment' creëren in het hbo. Postsecundaire/non-tertiaire opleidingen ontwikkelen samen met het secundair beroepsonderwijs;
- h. de basiseducatie/algemene educatie voor volwassenen beter afstemmen op en deels integreren met het beroepsonderwijs.

Hiermee hebben we, niet uitputtend, de belangrijkste aansluitingsmomenten tussen en binnen onderwijsvormen benoemd. Een goede aansluiting is niet gebaat bij eenmalige momenten, maar bij aansluitingsperiodes. Voor deelnemers die aan hun loopbaan werken moeten de grenzen tussen onderwijstypen niet heilig zijn. Voor hen is dan tijdswinst te boeken in leertrajecten. Opeenvolgende kwalificatietrajecten moeten dan zo op elkaar betrokken zijn dat scholen zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor de loopbaanontwikkeling van deelnemers.

5. Inhoudelijke thema's

De doorstroomagenda beroepsonderwijs richt zich niet alleen op de kwalificatiewinst in de loopbanen van deelnemers. Maar ook op de versterking van en aansluiting tussen delen van het beroepsonderwijs. Hierbij is het belangrijk aan meerdere thema's te werken en verder te ontwikkelen. We noemen de belangrijkste.

Ontwikkelingsgericht

In de eerste plaats moet het beroepsonderwijs ontwikkelingsgericht zijn. Dit doet zij door de (verdere) loopbaan van deelnemers als uitgangspunt van het onderwijs te nemen. Loopbaanoriëntatie en loopbaanbegeleiding staan hierbij centraal.

Competentiegericht leren

In de tweede plaats is competentiegericht leren van belang in krachtige leeromgevingen via binnen- en buitenschoolse onderwijsleerarrangementen. Hierbij komen drie invalshoeken samen. Ten eerste is dit leren individugericht. De lerende staat centraal met het oog op het verwerven van competenties en een arbeidsidentiteit (en voor volwassenen het erkennen van verworven competenties, zo nodig gevolgd door na-ervaringsonderwijs). Ten tweede is dit leren ontwikkelingsgericht. Door een beroep te doen op het (verborgen) potentieel van elk individu in onze multiculturele samenleving en door het beste uit de lerende te halen. En tot slot is dit leren handelingsgeoriënteerd. Door een zinvolle verbinding te leggen met de maatschappelijke en beroepsmatige omgeving.

Samenwerking tussen scholen

In de derde plaats gaat het om samenwerking tussen scholen voor beroepsonderwijs, educatie en avo. Een samenwerking die niet alleen 'verticaal' is binnen de kolom, maar voor een deel ook 'diagonaal' richting avo. Deze samenwerking staat beleidsmatig, organisatorisch, programmatisch en methodisch in het teken van een optimale loopbaanbegeleiding van en trajectontwikkeling bij deelnemers. Het concept van longitudinale, geïntegreerde leerwegen binnen de beroepsopleidingskolom rondom (brede) clusters van opleidingen staat voor deze samenwerking in eerste instantie model. Binnen de kolom gaat het om kwalificerende uitstroommogelijkheden op verschillende niveaus. Uitstroommogelijkheden die gekoppeld zijn aan diplomering en daarbij behorende doorstroomrechten. Die rechten zijn dan wel geregeld, nu de aansluiting nog.

Samenwerking met het bedrijfsleven

In de vierde plaats is de samenwerking met het bedrijfsleven belangrijk voor het beroepsonderwijs. Zowel regionaal als sectoraal. Bijvoorbeeld de praktijkleerperiodes en dualisering vragen intensieve samenwerking. Ook met het oog op het maatschappelijk erkennen van te verwerven competenties is samenwerking met het bedrijfsleven van belang.

Stimulerende overheid

Tot slot is een stimulerende overheid nodig die faciliteert en waar nodig belemmeringen in regelgeving tussen haakjes zet en/of wegneemt. De overheid belooft initiatiefrijke scholen binnen bestaande regelgeving en past regelgeving beperkt toe als een goede competentieontwikkeling en kwalificatieverwerving dat vragen.

6. Naar een stimuleringsprogramma

Om de achterliggende intenties van de doorstroomagenda beroepsonderwijs te verwezenlijken, is een meerjarig stimuleringsprogramma noodzakelijk dat vergemakkelijkt wordt door de overheid. Langdurige aandacht is absoluut gewenst, omdat resultaten pas op (middel)lange termijn realiseerbaar en zichtbaar zijn. Begin er anders niet aan. Zo'n programma omvat bij voorkeur een breedte- en een dieptestrategie.

Strategieën

Binnen de breedtestrategie gaat het in organisatorisch opzicht om regionale netwerkvorming tussen onderwijsinstellingen vmbo-mbo-hbo, havo en educatie/vavo. Daarbij wordt een landelijke dekking van netwerken nagestreefd, maar niet voorgeschreven. Binnen de breedtestrategie werken de onderwijsinstellingen binnen wettelijke kaders.

De breedtestrategie vormt de bedding voor de dieptestrategie. Hierin kunnen sectoraal of branchegewijs meer omvangrijke projecten met regionale pilots (van clusters van opleidingen) worden geëntameerd. Bestaande regelgeving kan zo nodig tussen haakjes worden gezet. Dit is een experimentele inbedding van de dieptestrategie in de breedtestrategie ('beleidsvrije of -arme zones; vrijhavens; experimenten; et cetera). In de dieptestrategie krijgen initiatiefrijke scholen experimentele beleidsruimte waarvan de resultaten uiteindelijk in aangepaste regelgeving worden verankerd. Hiermee wordt beleidsmatig ondersteund dat ook onderwijsorganisaties lerende organisaties zijn. Hieronder lichten we deze twee strategieën nader toe.

6.1 Breedtestrategie

Binnen de breedteaanpak wordt door middel van samenwerking tussen regionale onderwijspartners met betrokkenheid van het regionale bedrijfsleven gewerkt aan de volgende met elkaar samenhangende thema's:

- a. de ontwikkeling van loopbaanoriëntatie en -begeleiding;
- b. de vernieuwing van het beroepsonderwijs door handen en voeten te geven aan het (beroeps)pedagogisch concept voor het beroepsonderwijs;
- c. de ontwikkeling van geïntegreerde, longitudinale leerwegen binnen de beroepsopleidingenkolom, waarvoor netwerkvorming (op docentenniveau) mede als middel wordt ingezet;
- d. de samenwerking met het bedrijfsleven met het oog op de vormgeving van aantrekkelijk beroepsonderwijs.

De activiteiten binnen de breedtestrategie, vinden plaats op basis van een (regionaal) doorstroomplan en activiteitenprogramma van de betrokken onderwijsinstellingen. Zo'n plan en programma zijn een voorwaarde voor

extra financiering die geleidelijk kan overgaan in lumpsum financiering. Zo moet de omslag gemaakt worden van beleidsstimulering naar beleidsverankering in lerende beroepsonderwijsorganisaties in de regio. Dat idee impliceert ook dat tijdens het stimuleringsprogramma niet gedacht wordt aan het creëren van welke bovenschoolse structuren dan ook. Partijen - onderwijsinstellingen en bedrijven - maken in de vorm van een doorstroomplan afspraken over de beoogde kwalificatiewinst (in termen van rendements- en doorstroomverbetering). Concrete, na te streven doelen worden bepaald op basis van de situatie in de regio, afgezet tegen streefwaarden op landelijk niveau. In het doorstroomplan staat beschreven op welke wijze de kwalificatiewinst gerealiseerd gaat worden. En hoe resultaten gemonitord en geëvalueerd worden. Inhoudelijk beschrijft het doorstroomplan de regionale, veelal talrijke initiatieven met aandacht voor het gemak, gewin en genot voor deelnemers en docenten. Het doel is: naar een betere rendements- en doorstroombiografie voor elke school.

Bij deze kwalificatiewinst wordt voor de looptijd van het stimuleringsprogramma (tot 2005/2006) uitgegaan van een vermindering van het rendementsverlies, van tenminste een derde (ruim 30 procent), binnen alle horizontale delen van de beroepsonderwijskolom. Binnen het dan verhoogde rendementspercentage gaat het in ieder geval om een identiek doorstroompercentage als tot nog toe. Dat is de ondergrens: ambitieus voor scholen én realistisch vanwege het aanwezige 'verborgen' talent.

6.2 Dieptestrategie

De diepteaanpak is enerzijds meer experimenteel van karakter. Anderzijds gaat het om een uitdrukkelijke verbinding tussen een sectorale en regionale invalshoek rondom clusters van opleidingen binnen de gehele beroepsopleidingenkolom vmbo-mbo-hbo. Kenmerkend moet zijn dat delen van bestaande regelgeving in beleidsvrije of -arme zones, zonodig, terzijde kunnen worden gezet. En dat cofinanciering van initiatieven door het bedrijfsleven wordt aangemoedigd.

De thema's die in de sectorale dieptestrategie met regionale pilots integraal aangepakt worden, zijn:

- a. het via professionele assessments vormgeven aan loopbaanbegeleiding en advisering over doorleermogelijkheden (zo mogelijk) in combinatie met een experimentele invoering van individuele leerrekeningen en vouchers. Met aandacht voor portfolio, monitoring en evc-procedures;
- b. het samenwerken tussen onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven. Met het oog op de inrichting van krachtige leeromgevingen. Afstemming met bestaande regionale initiatieven is hierbij belangrijk. Anders bestaat het gevaar van te grote bestuurlijke drukte;

- c. het competentiegericht vormgeven van longitudinale leerwegen in (delen van) de gehele beroepsonderwijskolom. Waarbij de van kracht zijnde programmastructuren gewijzigd kunnen worden.

Binnen de dieptestrategie gaat het om projecten die programmagebonden gefinancierd worden. De positieve resultaten van diepteprojecten kunnen leiden tot wijziging en/of vermindering van bestaande regelgeving.

7. Financiering stimuleringsprogramma

Bij de financiering van een min of meer langdurig stimuleringsprogramma zijn een aantal punten voorondersteld:

- a. de basisbekostiging (in- en outputfinanciering) moet adequaat en toereikend zijn voor het 'reguliere' werk;
- b. de extra impulsfinanciering voor dit stimuleringsprogramma is niet dekkend voor de bredere optiek van de versterking van het beroepsonderwijs (bijvoorbeeld infrastructurele voorzieningen waaronder ict en personele voorzieningen)
- c. het programma moet redelijk (psycho)logisch aansluiten op hetgeen met het Impulsprogramma Beroepsonderwijs 2000/2001 in gang is gezet;
- d. projectenfinanciering vanuit andere bronnen dan het stimuleringsprogramma moeten op criteria van effectiviteit en efficiëntie gekoppeld kunnen worden.

Voor de financiering van het stimuleringsprogramma worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- a. er is sprake van een jaarlijks oplopend budget dat uiteindelijk structureel wordt opgenomen in de lumpsum van onderwijsinstellingen. Kortom: van voorwaardelijke financiering naar lumpsum financiering;
- b. binnen de breedtestrategie gaat het om het samenstellen van een intelligente bekostigingswijze die calculerend gedrag van onderwijsinstellingen uitsluit. De bekostigingswijze is gebaseerd op een combinatie van het mogelijk en makkelijk maken van netwerkvorming en de daarbij behorende activiteiten. En op het belonen van betere prestaties wat betreft intern rendement, doorstroming en loopbaanbegeleiding. De kosten binnen de breedtestrategie lopen geleidelijk op naar 300 miljoen gulden per jaar, te bereiken in 2005;
- c. binnen de dieptestrategie gaat het om het honoreren van sectoraal-regionale initiatieven. Hiervoor wordt een afzonderlijke aanvraagprocedure ontwikkeld. Het budget dat met de dieptestrategie is gemoeid bedraagt jaarlijks 60 miljoen gulden, te beginnen in 2002;
- d. monitoring van resultaten, beschrijving en verspreiding van 'good practices' vraagt de nodige aandacht in zo'n stimuleringsprogramma. Zodat de impact zo groot mogelijk zal zijn. Ook hier is sprake van een oplopend budget. Dat bevat aan het eind van het stimuleringsprogramma 3 miljoen gulden per jaar. Projecten beschrijven en verspreiden resultaten.